

Sygn. akt I NSK 101/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa U. S.A. z siedzibą w Z.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o stwierdzenie nadpłaty,
na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 grudnia 2022 r. w Izbie Kontroli
Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt VII AGa 478/21:

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od U. S.A. z siedzibą w Z. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 540 (pięćset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 kwietnia 2022 r., sygn. VII AGa 478/21, Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział VII Gospodarczy i Własności Intellectualnej, na skutek apelacji powódki U. spółki akcyjnej z siedzibą w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 26 lutego 2021 r., sygn. XVII AmE 407/18, oddalającego odwołanie powódki U. spółki akcyjnej z siedzibą w Z. (dalej: „powódka”) od Decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „pozwany”) nr [...], którą pozwany postanowił odmówić stwierdzenia nadpłaty, oraz zasądzającego na rzecz pozwanego kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, oddalił apelację.

Powódka skargą kasacyjną zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polegające na ustaleniu czy na gruncie § 4 ust. 3 rozporządzenia ws. opłat, w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1999 r. zmieniającym rozporządzenie ws. wysokości i sposobu pobierania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki corocznych opłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja (Dz.U. nr 60, poz. 387), w zw. z art. 34 ust. 1 p.e., obowiązek uiszczenia opłaty koncesyjnej, o której mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia ws. opłat, wynika z uzyskania koncesji rozumianego jako wydanie decyzji koncesyjnej, a co za tym idzie powstaje za dany rok w przypadku wydania nowej decyzji koncesyjnej, chociażby przedsiębiorca do czasu jej wydania prowadził tę samą działalność koncesjonowaną na podstawie poprzedniej decyzji koncesyjnej i uiścił już za dany rok opłatę koncesyjną, czy też obowiązek uiszczenia pierwszej opłaty koncesyjnej, o której mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia ws. opłat, należy wiązać wyłącznie z uzyskaniem koncesji w znaczeniu materialnym, tj. uprawnienia podmiotowego koncesjonariusza do wykonywania określonej działalności koncesyjnej, przez podmiot, który tym uprawnieniem wcześniej nie dysponował, a tym samym nie był wcześniej obowiązany do wnoszenia opłat koncesyjnych, w efekcie czego obowiązany jest on do wniesienia pierwszej opłaty koncesyjnej (będącej jednocześnie jedyną opłatą koncesyjną za dany rok) w terminie określonym w § 4 ust. 2 rozporządzenia ws. opłat.

Powódka wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych;
3. rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz każdorazowo zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tak ujęta instytucja tzw. przedsądu jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także ze sformułowanymi przez Radę Europy zaleceniami dopuszczającymi wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Podkreślić przy tym należy, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego zasadniczym celem jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa. Konsekwentnie przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez Sąd Najwyższy powinny być te skargi kasacyjne, które dotyczą spraw najpoważniejszych, wpływających na rozwój i kształtowanie systemu prawnego (zob. wyrok TK z 31 marca 2005 r., SK 26/02).

Powódka oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., czyli na wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Przed rozpatrzeniem wniosku poczynić należy kilka uwag natury ogólnej. W odniesieniu do przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie, wskazuje się, że oparcie na niej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania implikuje konieczność jasnego sformułowania zagadnienia prawnego, a także przedstawienia argumentów prawnych, które wykazują możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Dodatkowo wymaga się, aby zagadnienie prawne: (1) było sformułowanie

w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, (2) zostało przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, a zatem możliwej do zastosowania przy rozstrzyganiu innych sporów, (3) pozostawało w związku z rozpoznawaną sprawą, a także (4) dotyczyło zagadnienia budzącego poważne wątpliwości.

Stosownie do powyższego wymaga się, aby skarżący przytoczył argumenty prawne uzasadniające tezę o „istotności” danego zagadnienia. Nie wystarczy więc samo wskazanie przepisu prawa, którego dotyczy zagadnienie prawne, konieczne jest przedstawienie pogłębionej analizy prawnej wykazującej powyższe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18). Na ocenę stopnia istotności zagadnienia wpływ ma istnienie rzeczywistych i poważnych wątpliwości interpretacyjnych, które nie doczekały się wykładni w orzecznictwie sądów, jak również istnienie orzeczeń wskazujących na występowanie rozbieżności na tle interpretowanych przepisów prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15; 20 lutego 2019 r., V CSK 351/18).

Okolicznościami świadczącymi o braku istotnego zagadnienia prawnego w sprawie są m.in.: powszechne uznanie w orzecznictwie i literaturze wykładni przepisu prawa, która została uwzględniona przez sądy obu instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01), zagadnienie prawne ma charakter kazuistyczny i służy uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczególnych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 kwietnia 2016 r., III CSK 70/16; 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 514/17), jak również sytuacja, gdy do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego wystarczająca jest zwykła wiedza prawnicza i zastosowanie obowiązujących reguł wykładni bądź proste zastosowanie prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 lutego 2018 r., I CSK 635/17; 21 marca 2018 r., II PK 10/17).

Odnosząc powyższe do realiów sprawy wskazać należy, że powódka, pomimo skonstruowania koherentnego wyводу przedstawiającego odmienną od przyjętej przez Sąd Apelacyjny interpretację wskazanych w zagadnieniu prawnym przepisów, w istocie nie wykazała istotności tego zagadnienia, ani potrzebny wypowiedzenia się w sprawie przez Sąd Najwyższy. Pominąć bowiem nie sposób, że na poparcie swoich wywodów powódka nie przytoczyła nawet jednego stanowiska wyrażonego w orzecznictwie lub w doktrynie, a jedynie ograniczyła się do polemiki ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego. Co więcej, jak wynika z akt sprawy, zarówno SOKiK, jak i Sąd Apelacyjny, przyjęły w sprawie jednolite stanowisko, które było wynikiem stosunkowo prostego zastosowania obowiązujących reguł wykładni.

Podkreślić również należy, że na kanwie sformułowanego zagadnienia prawnego nie zachodzi potrzeba ujednolicenia orzecznictwa sądów powszechnych, bowiem orzecznictwo to nie zawiera żadnych rozbieżności (zob. w szczególności wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z: 26 czerwca 2019 r., VII AGa 2250/18; 10 lipca 2019 r., VII AGa 2261/18; 23 kwietnia 2020 r., VII AGa 70/20; 23 kwietnia 2020 r., VII AGa 934/19; 8 lipca 2020 r., VII AGa 138/19; 29 września 2020 r., VII AGa 506/19; 29 września 2020 r., VII AGa 474/19; 27 listopada 2020 r., VII AGa 403/19; 27 listopada 2020 r., VII AGa 505/19; 4 grudnia 2020 r., VII AGa 761/19; 21 grudnia 2020 r., VII AGa 522/19; 31 grudnia 2020 r., VII AGa 24/20; 22 stycznia 2021 r., VII AGa 535/19; 29 stycznia 2021 r., VII AGa 669/19; 5 lutego 2021 r., VII AGa 219/19; 18 lutego 2021 r., VII AGa 732/19; 4 marca 2021 r., VII AGa 877/19; 31 marca 2021 r., VII AGa 589/20; 20 kwietnia 2021 r., VII AGa 753/20; 22 kwietnia 2021 r., VII AGa 285/20; 27 kwietnia 2021 r., VII AGa 350/19; 27 kwietnia 2021 r., VII AGa 707/20). W tę linię wpisuje się również skarżony w sprawie wyrok Sądu Apelacyjnego. Podkreślić zatem należy, że istotne zagadnienie prawne nie występuje, gdy wskazana przez skarżącego wykładnia jest powszechnie przyjmowana w orzecznictwie i, co więcej, została uwzględniona przez sądy orzekające w sprawie.

Nie sposób również nie dostrzec, że w sprawie podnoszonego zagadnienia prawnego, na co zresztą wskazała w skardze kasacyjnej powódka,

wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 czerwca 2021 r., I NSK 64/21, w którym odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej przedsiębiorstwa energetycznego (koncesjonariusza) do rozpoznania. W uzasadnieniu wskazanego postanowienia Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził: „przyjęta w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego wykładnia jest w pełni poprawna. Uwzględniając bowiem brzmienie art. 34 p.e., w którym mowa jest o wnoszeniu «corocznych opłat» przez przedsiębiorstwa energetyczne «którym została udzielona koncesja» oraz treść art. 39 p.e., w którym dopuszcza się możliwość złożenia wniosku o «przedłużenie ważności koncesji», nie ma wątpliwości, iż opłata jest związana z udzieloną koncesją, a zatem jeśli przedsiębiorca wystąpił o kolejną koncesję, a nie skorzystał z możliwości przedłużenia uprzednio udzielonej mu koncesji, to w roku w którym wygasa mu poprzednio udzielona koncesja, a jednocześnie na jego wniosek udzielona została mu kolejna koncesja ponosi dwie opłaty, związane z dwoma różnymi koncesjami. Stanowisko takie jest też przyjmowane w literaturze”. Zgodnie zaś z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego nie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy na ten temat wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 21 marca 2014 r., II UK 515/13; 16 lipca 2013 r., II UK 142/13; 27 kwietnia 2021 r., V CSK 343/20).

Biorąc powyższe pod uwagę, nie można się zgodzić z powódką, że w sprawie występuje wskazane przez nią istotne zagadnienie prawne. Sąd Apelacyjny w Warszawie, kontrolując orzecznictwo niższej instancji, w tym wypadku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dokonał poprawnej interpretacji przepisów prawnych, wpisując się w dotychczasową linię orzecniczą sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, znajdującą dodatkowo potwierdzenie w doktrynie. Wskazać jednocześnie należy, że brak kontrowersji na poziomie orzeczniczym dezaktualizuje zasadniczą funkcję skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, którego zasadniczym celem jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 265).